

**REPUBLIKA SLOVENIJA
USTAVNO SODIŠČE**

Številka: U-I-163/99

Datum: 15. 7. 1999

S K L E P

Ustavno sodišče je v postopku za preizkus pobude Alojza Geca iz Hrvatinih in drugih na seji dne 15. julija 1999

s k l e n i l o :

1. Izvrševanje 2. člena Zakona o razpisu rednih lokalnih volitev v Mestni občini Koper (Uradni list RS, št. 53/99) se do končne odločitve Ustavnega sodišča zadrži.

2. Začasno zadržanje iz prejšnje točke začne učinkovati z vročitvijo tega sklepa predsedniku Državnega zbora.

O b r a z l o ž i t e v

1. Pobudniki menijo, da je Zakon o razpisu rednih lokalnih volitev v Mestni občini Koper (v nadaljevanju: ZRLVKP) v neskladju z 2. členom Ustave, ki določa, da je Slovenija pravna država. Z izvedbo rednih volitev na območju sedanje Mestne občine Koper naj bi bile tudi kršene njihove ustavne pravice, ki jim zagotavljajo sodelovanje pri upravljanju javnih zadev v takih lokalnih skupnostih, ki so ustanovljene v skladu z Ustavo. Pri tem se sklicujejo na odločbe Ustavnega sodišča št. U-I- 90/94, št. U-I-183/94 in U-I-301/98, s katerimi je bilo ugotovljeno, da Mestna občina Koper presega območje mesta in mestne okolice in je zato ustanovljena, ne samo v nasprotju z ustavno zasnovo mestne občine, ampak tudi v nasprotju z ustavno zasnovo občine nasploh. Pobudniki poudarjajo, da izpodbijani zakon pomeni "izničenje" odločitve Ustavnega sodišča št. U-I- 301/98, s katero je bil organom Mestne občine Koper podaljšan mandat do nastopa mandata organov novih občin, ustanovljenih v skladu z Ustavo. Ker 2. člen izpodbijanega zakona nalaga predsedniku Državnega zbora takojšen razpis rednih lokalnih volitev, pobudniki predlagajo, naj Ustavno sodišče zadrži izvrševanja 2. člena izpodbijanega zakona. Z razpisom rednih volitev v Mestni občini Koper ne bi bila povzročena le gmotna škoda, ampak predvsem nepopravljiva moralna škoda, ker bi razpis volitev po mnenju pobudnikov predstavljal "hud poseg v pravne temelje demokracije".

2. Na podlagi 24. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 15/94 - v nadaljevanju: ZUstS) mora pobudnik izkazati, da izpodbijani predpis neposredno posega v njegove pravice, pravne interese oziroma pravni položaj. Vlagatelji obravnavane pobude (Krajevna skupnost Hrvatinih, Državljska pobuda "Slovenska Istra" in "Iniciativni odbori za ustanovitev novih občin na območju sedanje Mestne občine Koper") utemeljujejo svoj pravni interes s posegom v "temeljne pravice občanov Slovenske Istre" v zvezi s pravicami, povezanimi z uveljavitvijo lokalne samouprave. V pobudi ni obrazložen pravni interes teh vlagateljev pobude, niti niso priloženi dokazi, iz katerih bi bilo razvidno, da so njihovi organi sprejeli odločitve o sprožitvi postopka pred Ustavnim sodiščem. Zato je Ustavno sodišče priznalo pravni interes predstavnikom vlagateljev (Alojz Gec iz Hrvatinih, Ludvik Glavin iz Šmarij, Jože A. Hočevar iz Kopra, Danijel Starman iz Kopra, Franc Čehovin iz Kopra, Florjan Štoka iz Marezig, Jordan Vuk iz Ankarana in Janko Tedeško iz Ankarana), ker izpodbijani zakon posega v pravni položaj vsakega prebivalca Mestne občine Koper in ima tako vsak volilni upravičenec na njenem območju pravni interes v smislu drugega odstavka 24. člena ZUstS.

3. Ustavno sodišče je o ustavnosti območja Mestne občine Koper odločalo že pred njeno ustanovitvijo leta 1994. Z odločbo št. U-I-90/94 z dne 20.5.1994 (Uradni list RS, št. 29/94 in OdlUS III, 58) je ugotovilo, da referendumsko območje za ustanovitev občine Koper močno in očitno odstopa od

ustavno določenega koncepta občin. O skladnosti ustanovitve Mestne občine Koper z Ustavo je Ustavno sodišče odločalo dvakrat: prvič, takoj po njeni ustanovitvi (Zakon o ustanovitvi občin ter o določitvi njihovih območij, Uradni list RS, št. 60/94 - ZUODNO) z odločbo št. U-I-183/94 z dne 9.11.1994 (Uradni list RS, št. 73/94 in OdlUS III, 122) in drugič, z odločbo št. U-I-301/98 z dne 17. 9. 1998 (Uradni list RS, št. 67/98 in OdlUS VII, 157). V obeh odločbah je ugotovilo, da ustanovitev Mestne občine Koper ni v skladu z Ustavo in naložilo Državnemu zboru, naj protiustavnost odpravi v določenem roku. Na podlagi citirane druge odločbe bo rok za odpravo neustavnosti potekel dne 3. 10. 1999. V tej odločbi pa je Ustavno sodišče na podlagi določbe drugega odstavka 40. člena ZUstS odločilo tudi o načinu izvršitve odločitve Ustavnega sodišča o neustavnosti Mestne občine Koper in podaljšalo mandat organom Mestne občine Koper do nastopa mandata organov novoustanovljenih občin (3. točka izreka odločbe št. U-I-301/98), ne da bi pri tem vsebinsko presojalo, ali tako podaljšanje mandata ne posega v volilno pravico iz 43. člena Ustave. Na podlagi navedene odločitve se v Mestni občini Koper niso izvedle redne lokalne volitve, razpisane za dne 22. 11. 1998 (Uradni list RS, št. 64/98).

4. Izpodbijani ZRLVKP določa, da se zaradi zagotovitve ustavne pravice državljanov do volitev organov lokalnih skupnosti razpišejo redne lokalne volitve organov Mestne občine Koper (1. člen). Zakon je začel veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije (4. člen), to je 3. 7. 1999.

Predsednik Državnega zbora na podlagi 2. člena izpodbijanega zakona do dneva izdaje tega sklepa ni razpisal rednih lokalnih volitev v Mestni občini Koper.

5. Zastavlja se vprašanje, ali je nadaljnje odlaganje volitev za uveljavitev odločbe Ustavnega sodišča o protiustavnosti Mestne občine Koper sploh (še) nujno in ali ne predstavlja nedopustnega posega v volilno pravico. Ustavno sodišče bo pri obravnavanju pobude za začetek postopka ocene ustavnosti izpodbijanega zakona moralo tudi ocenjevati, ali je razpis volitev glede na odločbe Ustavnega sodišča v skladu z Ustavo.

To bo lahko Ustavno sodišče storilo šele, ko bo Državni zbor kot nasprotni udeleženec odgovoril na navedbe in trditve pobudnikov in ko bo izvedlo postopek v skladu z ZUstS (26. do 28. člen).

6. Ustavno sodišče lahko na podlagi 39. člena ZUstS zadrži izvršitev izpodbijanega akta, če bi zaradi njegovega izvrševanja nastale težko popravljive posledice. Ker je predsednik Državnega zbora dolžan razpisati lokalne volitve takoj po uveljavitvi izpodbijanega zakona, bi v primeru odločitve Ustavnega sodišča, da je izpodbijani zakon v nasprotju z Ustavo, nedvomno nastale težko popravljive posledice. Z dnevom razpisa lokalnih volitev se začne volilni postopek, kar pomeni, da se začnejo opravljati volilna opravila (organizacijska in tehnična), ki so potrebna za izvedbo volitev, začne se kandidacijski postopek in volilna kampanja. Vsak poseg v že začeti volilni postopek bi torej povzročil prekinitev že začelih volilnih opravil in posredno negativno vplival na sodelovanje državljanov na lokalnih volitvah. Iz navedenega razloga je Ustavno sodišče sklenilo, da se do končne odločitve zadrži izvršitev 2. člena izpodbijanega zakona, kar pomeni, da predsednik Državnega zbora nima pravne podlage za razpis rednih lokalnih volitev v Mestni občini Koper, dokler Ustavno sodišče ne odloči o ustavnosti izpodbijanega zakona. Zadržanje izvršitve 2. člena izpodbijanega zakona, ki zavezuje predsednika Državnega zbora k razpisu volitev, pa za Mestno občino Koper pomeni le, da se bodo v primeru, če bo Ustavno sodišče ugotovilo, da izpodbijani zakon ni v neskladju z Ustavo, lokalne volitve njenih organov izvedle nekoliko kasneje. Ker se izpodbijani zakon nanaša na volitve, bo Ustavno sodišče navedeno zadevo obravnavalo prednostno (tretja alineja 52. člena Poslovnika Ustavnega sodišča, Uradni list RS, št. 49/98).

7. Ustavno sodišče je sprejelo ta sklep na podlagi 39. člena ZUstS v sestavi: predsednik Franc Testen ter sodnice in sodniki dr. Zvonko Fišer, dr. Miroslava Geč - Korošec, Lojze Janko, Milojka Modrijan, dr. Lojze Ude, dr. Mirjam Škrk in dr. Dragica Wedam - Lukić. Sklep je sprejelo soglasno.

P r e d s e d n i k :
Franc Testen